

KUTSESTANDARD

Pärimuskultuuri spetsialist, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

- 1) tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine;
- 2) inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel;
- 3) ametite kirjeldamine ja tutvustamine;
- 4) karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks;
- 5) koolitusvajaduse selgitamine ning koolituse planeerimine;
- 6) ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine;
- 7) kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pärimuskultuuri spetsialist, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pärimuskultuur on levinud suulise pärimuse või jäljendamise teel ning jaguneb aineliseks ja vaimseks kultuuriks ehk folklooriks (rahvaloomingu liigid: rahvaluule ja -muusika, rahvatantsud, mängud, traditsioonilised töökspidamised, teadmised ja oskused, rahvausund ja -kombestiku, käsitööoskus, rahvameditsiin, rahvapedagoogika jms).

Pärimuskultuuri spetsialist on isik, kes omab muusikalisi ja/või muid võimeid (jutuvestmine, tants, käsitöö jne) ning muid pärimuslikud töövõtteid, haridust ja kogemust tööks erinevate pärimusrühmadega (pärimusring, folkloorirühm jne).

Pärimuskultuuri spetsialist valdab vähemalt ühte pärimuslikku žanri (pillimäng, jutustamine, käsitöö jms). Pärimuse õpetamiseks või vahendamiseks valdab ta metoodikat.

Pärimuskultuuri spetsialisti töö eesmärk on pärimuse viljelemine, pärimusalase teabe vahendamine, pärimuskoolituste ja -sündmuste korraldamine ning osalemine koolitustel, õpitubades jne. Pärimuskultuuri spetsialisti töö eeldab iseseisvat tööd pärimusmaterjaliga (arhiivid, välitööd, pärimuslike žanrite praktiseerimine, regulaarne enesetäiendamine).

Pärimuskultuuri spetsialist toetab ja suunab oma tegevusega isiksuse terviklikku arengut ning aitab kindlustada vaimse ja ainelise kultuuripärandi säilimist ja järgepidevust. Suhtleb aktiivselt teiste pärimusekandjatega, on missioonitundlik ja õppimisvõimeline.

Pärimuskultuuri spetsialist on pärimuskultuuri ühte alavaldkonda sügavuti tundev ja selles tegutsev isik, kes töötab haridus- või kultuuriasutuses, kohalikus omavalitsuses, kodanikeühenduses, ettevõtluses, vabakutselisena jm.

Pärimuskultuuri spetsialist tase 7 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada ja juhtida üle-Eestilisi ning rahvusvahelisi pärimuskultuurialaseid tegevusi (festivalid, konverentsid, teabetoad, sündmused, koolitused jne).

Analüüsib pärimuskultuurialast tegevust ja juhendab ning nõustab pärimuskultuuris osalejaid (sh 5. ja 6. taseme spetsialiste).

On tunnustatud pärimuskultuuri valdkonna juht ja/või uurija ning omab visiooni valdkonna tulevikust.

Pärimuskultuuri spetsialisti kutsealal on lisaks Pärimuskultuuri spetsialist tase 7-le järgmised kutsed:

Pärimuskultuuri spetsialist tase 5 valdab pärimuskultuuris oma alavaldkonda teoreetiliselt ning praktiliselt (pillimäng jne). On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses. Pärimuskultuuri spetsialist tase 6 valdab pärimuskultuuris oma valdkonda teoreetiliselt ja praktiliselt niivõrd, et võib korraldada kultuuri regiooni tasandil (Mulgimaa, Setomaa jne) pärimuskultuurialaseid tegevusi. On eeskujuks ja osaleb pärimuskultuurialases paikkondlikus ja/või kogukondlikus tegevuses ja juhendab pärimuskultuuris osalejaid (õpitoad, rühmad, individuaalõpe jne).

* Töötamisel õpetajana peab pärimuskultuuri spetsialist läbima seaduses nõutud pedagoogilise täienduskoolituse.

A.2 Tööosad

A.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine

- 1.1 ühe või mitme pärimusliku praktilise tegevuse või tegevusvaldkonna valdamine (rahvamuusika, rahvatants, jutustamine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne);
- 1.2 pärimuskultuurilises tegevuses osalemine;
- 1.3 paikkondlike ja/või kogukondlike traditsioonide levitamine;
- 1.4 erinevate sihtrühmade kaasamine;
- 1.5 pärimuslike tegevuste korraldamine;
- 1.6 väärtushoiakute kujundamine.

A.2.2 Juhendamine:

- 2.1 pärimusainese vahendamine;
- 2.2 õppematerjalide väljatöötamine ja koostamine;
- 2.3 nõustamine.

Valitavad tööosad

A.2.3 Juhtimine:

- 3.1 meeskonna juhtimine;
- 3.2 haldustegevuse korraldamine;
- 3.3 avalikkusega suhtlemine;
- 3.4 organisatsiooni juhtimine või töötamine valdkonna eksperdina.

A.2.4 Uurimine:

- 4.1 teadustöös osalemine;
- 4.2 teadustöö rakendamine;
- 4.3 teadustöö juhendamine ja retsenseerimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Töö/tegevus on loominguiline. Töö-/tegevuskeskkond võib olla erialati ja paikkonniti erinev, töö/tegevus kulgeb siseruumides ja/või väljas. Siseruumides kehtivad üldised bürooruumidele esitatavad tervisekaitsenõuded. Oluline on järgida ohutuseeskirju.

Tööaeg võib jaotuda ebaühtlaselt ja töökoormus on paindlik.

A.4 Töövahendid

Kasutab oma töös andmebaase, arvutiprogramme, arhiivimaterjale, kirjandust, audiovideo väljaandeid, audio-, video- ja tavapärase kontoritehnikat.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Loovus,
avatus,
sallivus,
paindlikkus,
järjekindlus,
vastutustundlikkus,
õpi- ja õpetamisvõime,
suhtlemisvalmidus,
algatusvõime,
üldistamis- ja analüüsivõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

7. tasemel on nõutav kõrgharidus ja erialane täienduskoolitus ning tegevus erialal (12 aastat viimase 15 aasta jooksul).

* Erialase kõrghariduse olemasolul väheneb täienduskoolituse nõutav maht vähemalt poole võrra.

* Kutsega seonduvad erialad: huvijuht-loovtegevuse juhendaja (folklooriõpetaja), kultuurikorraldus (folklooriringi juhendaja), pärimusmuusika, rahvamuusika, rahvuslik käsitöö: rahvuslik tekstiil, rahvuslik metallitöö, rahvuslik ehitus, koreograafia (pärimustantsu suund), etnomusikoloogia, etnoloogia, folkloristika, etnobotaanik jt.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Pärimuskultuuri õpetaja/juhendaja/ringijuht, muusik, tantsuspetsialist, pilli- ja käsitöömeister, jutuvestja, kultuurikorraldaja/ -juht, rahvakultuurispetsialist, koolitusjuht, teadur.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Pärimuskultuuri spetsialisti kutse moodustub kahest kohustuslikust ja kahest valitavast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.2 ja B.2.5 (lähivad kompetentsid) ning ühe valitava kompetentsi B.2.3 või B.2.4 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Eheda vaimse ja ainelise pärimuskultuuri rakendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Valdab vähemalt ühte praktilist tegevust (rahvamuusika, rahvatants, jutuvestmine, pärimuslikud töövõtted, ürituste korraldamine jne), kasutades valdkonnas tunnustatud rahvapärimuslike mängu/töö/tegevusvõtteid. 2) Teadvustab pärimuskultuuri ajaloolisi kihistusi oma teoreetilises ja praktilises tegevuses; 3) Eristab oma praktilises tegevuses (näiteks pilli mängimine ja valmistamine, laulmine, tantsimine, mängude mängimine, jutuvestmine, käsitöö tegemine vms), pärimuskultuuri ehedat* (kollektiivne, rahvapärimuslik) ja arenduslikku (uuenduslik, individuaalne, autorilooming) osa. 4) Loob regulaarseid/toimivaid võimalusi pärimuskultuuris aktiivselt osalemiseks, (õpi-, töötubade jms, kogemusosaluse või kogemusõpe (väljasõidud pärimuslikele sündmustele jms) korraldamine jms piirkondliku pärimuse kandjatele ja eestvedajatele), kasutades väljakujunenud ning vajadusel luues uusi suhtlusvõrgustikke. 5) Korraldab projektide kirjutamist ja elluviimist, lähtudes paikkonna/kogukonna eripärast ja inimese vajadustest. 6) Kogub tagasisidet, analüüsib oma tegevust ja paikkonnas/kogukonnas toimuvat üldises kultuurikontekstis ning kasutab saadud tulemusi oma edaspidises pärimuskultuurilises tegevuses. 7) Osaleb ja räägib kaasa üle-Eestilises ja rahvusvahelistes valdkonna ümarlaudades ja komisjonides, meedias jne. 8) Korraldab ja algatab õpitubasid, sündmusi, liikumisi jms lähtuvalt vajadustest ja nõudmistest. Teadmised: 1) pärimuskultuuri olemuse, kujunemise ja muutumise põhiprintsiibid; 2) oma praktilise valdkonna süvaalused. Hindamise meetod(id): portfoolio.	
B.2.2 Juhendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Orienteerub pärimusmaterjalides (arhiivid, muuseumid, elav esitus jms) ning valib sobiva pärimuskultuuri materjali ja edastamisviisi lähtuvalt sihtrühma eripärast, vajadusest ning olustikust. 2) Loob õppematerjale ja/või korraldab õppematerjalide koostamist, väljaandmist ja levitamist, lähtudes sihtrühma eripärast ja vajadusest.	

3) Loob õpivõimalusi ja juhib koolitusprotsessi ning tegutseb koolitaja või mentorina, lähtuvalt sihtrühma eripärast, vajadusest ning olustikust.

Teadmised:

- 1) kogemusõppe põhimõtted;
- 2) pärimuskultuuri korraldustöö eripära;
- 3) õppematerjalide koostamise põhimõtted;
- 4) koolitamise ja nõustamise põhimõtted.

Hindamismeetod(id): portfoolio.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav ühe valitava kompetentsi B.2.3 või B.2.4 tõendamine.

B.2.3 Juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Loob ja juhib meeskonda, teeb koostööd mitme osapoolega (sh valdkonna võrgustikuga), lähtudes tegevuse eesmärgist. 2) Kavandab, korraldab ja kontrollib administratiivseid tegevusi vastavalt eelarvele ning arengukavale. Vastutab organisatsiooni dokumentatsiooni haldamise ja säilitamise eest vastavalt seaduses ettenähtud nõuetele. 3) Kavandab avalikke suhteid, mõjutab avalikkuse seisukohti ja hoiakuid valdkonnale soodsas ning soovitud suunas, tehes lobitööd ja suheldes meediaga. 4) Loob ja juhib organisatsiooni meeskonda ning teeb koostööd üle-eestiliselt ja/või rahvusvaheliselt või on tunnustatud pärimuskultuuri eksperdina. Teadmised: 1) loomemajandus; 2) meeskonnatöö põhimõtted; 3) juhtimise alused; 4) suhtlemispsühholoogia alused; 5) õigusaktid.	
Hindamismeetod(id): eneseanalüüs.	
B.2.4 Uurimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Uurib pärimuskultuuri mõnda allvaldkonda, lähtudes valdkonna vajadusest. 2) Kirjutab ja avaldab teadusartikleid, monograafiaid jms, lähtudes oma uurimis- teemast. 3) Viib läbi loenguid ja õpitubasid, peab ettekandeid, avaldab publikatsioone lähtudes tegelikust vajadusest ja nõudlusest. 4) Juhendab ja retsenseerib teadustöid, lähtudes uurimisteemast ja uurimistööle/retsensioonile esitatud nõuetest. Teadmised: 1) teadustöö metoodika; 2) avalik esinemine; 3) suhtlemispsühholoogia alused.	
Hindamismeetod(id): eneseanalüüs.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Pärimuskultuuri spetsialisti, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Kujundab pärimuskultuuri alaseid väärtusi, on oma tegevusega eeskujuks. 2) Täiendab ennast järjepidevalt pärimuskultuuri valdkonnas sh uurib süstemaatiliselt arhiivimaterjale ning analüüsib enda ja paikkonna/kogukonna pärimuskultuurilist tegevust.	

- 3) Mõjub usaldusväärselt, loob ja hoiab suhtevõrgustikku, tuleb toime konfliktidega, on salliv ja paindlik ning töötab tõhusalt meeskonnas.
- 4) Väärtustab elukestvat õpet.
- 5) Järgib oma töös kutsealaga seotud õigusakte.
- 6) Kasutab suhtlemisel korrektset riigikeelt tasemel C1 ning vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2.
- 7) Kasutab arvutit tasemel AO1- AO3 ja AO12.

Teadmised:

- 1) pärimuskultuur traditsioonilises külaühiskonnas ja tänapäeval;
- 2) pärimuskultuuri ajalugu ja olemus;
- 3) pärimuskultuuri korraldustöö eripära ja põhimõtted;
- 4) valdkonna terminoloogia;
- 5) esinemiskultuur ja eetika;
- 6) tagasisidestuse põhimõtted;
- 7) suhtlemise ja esitluse alused;
- 8) õpikeskkonna loomise ja korraldamise põhimõtted;
- 9) nõustamise ja juhendamise põhimõtted;
- 10) kogemusõppe põhimõtted;
- 11) õppematerjalide koostamise ja loomise/kirjutamise põhimõtted;
- 12) kultuuriprotsessid ja -poliitika;
- 13) projektijuhtimise põhimõtted.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-29052013-3.4.3/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Ene Lukka-Jegikjan, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Krista Sildoja, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu Õie Sarv, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Sofia Joons, Eesti Pärimusmuusika Keskus Ene-Mall Vernik-Tuubel, Haridus- ja Teadusministeerium Laura Liinat, Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	28.05.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2359 Pedagoogika tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Specialist in Traditional Culture, level 7
Vene keeles	Специалист по традиционной культуре
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsealased terminid	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

Lisa 3 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)